

Beleef de Hoge en Lage Linie van Doesburg
Herbeleving van bebouwing op de Vestingwerken

22072020

Hoe kunnen incidentele historische bouwelementen herbeleefd worden op de Linies van Doesburg?

Uit de visie “Beleef de Linies van Doesburg” en recent onderzoek blijkt dat er verschillende gebouwde voorzieningen op de Doesburgse Linies hebben gestaan. Daar is nu niets meer van te zien. Maar deze bouwkundige werken zijn zeer bepalend voor de historie en de beleving van deze Vestingwerken.

Het voorstel is om deze gebouwen weer zichtbaar te maken. Dit kan op verschillende manieren. Bijvoorbeeld door een reconstructie op basis van historische tekeningen. Maar ook door een kunstuiting of door het realiseren van een silhouet, etc.

Opgave

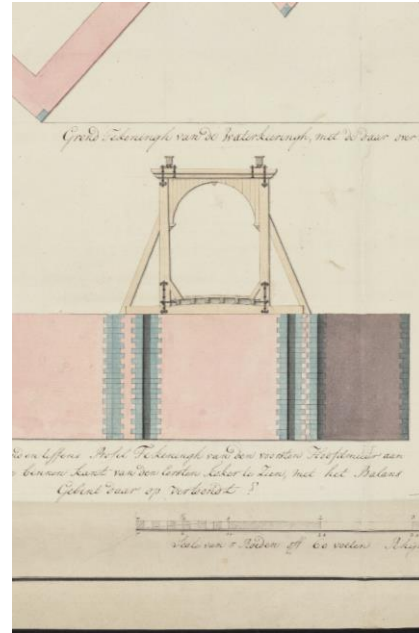
Poort van Doesburg

De Ooijpoort is de entree van Doesburg is het begin van de Kraakselaan. De weg vormt de entree van Doesburg. Zoals op het schilderij te zien was dit rond 1786 een zwaar bewaakte plek met muren en een wachthuisje.

Wachthuis van Fort Bretagne

Aan het eind van de Hoge Linie lag een kistdam. De kistdam hield het water in de brede gracht tegen. De kistdam was van strategisch belang en werd daarom zwaar bewaakt. Het Fort en het wachthuisje hadden tot doel om de kistdam te bewaken.

Waterkering

Tussen Drempt en de Ooijpoort lag veel water. Door een ophaalbrug bleef de verbinding vanuit Doesburg naar het achterland in stand.

Schuur

Op een van de batterijen is een fundering zichtbaar. Uit historische foto's blijkt dat hier nog niet zo heel lang geleden een schuur heeft gestaan. Over deze schuur is niet veel bekend. Waarschijnlijk is deze gebruikt voor opslag van onderhoudsmateriaal voor werkzaamheden op de Linies.

Bebouwing op de Linies

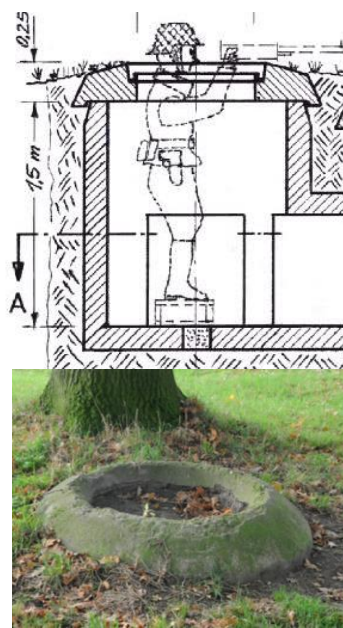
Luchtwachttoren

Deze is gebouwd tijdens de koude oorlog om naderende vliegtuigen te kunnen melden.

Schietbaan

Onderdeel van de schietbanen waren waarnemingsposten, kogelvangers en schijvenkelders. Op de foto zie je een kogelvanger, deze stonden aan het einde van de schietbanen.

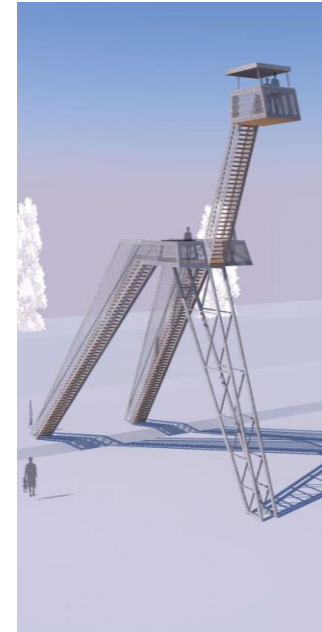
Ein mann bunker

Dit waren kleine ondergrondse bunkers waar tijdens WOII één persoon in kon. De bunkers zijn in Doetinchem gefabriceerd.

Doorsnijdingen

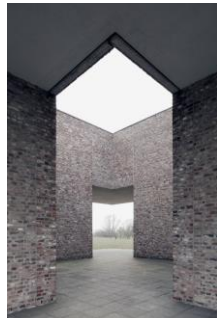
De doorsnijdingen accentueren de grondlichamen op plekken waar deze in het verleden of recente verleden zijn doorsneden.

Uitkijktoren Hoge Linie

In het Plan Beleef de Linies zijn twee uitkijktoren voorzien. Het ontwerp van de uitkijktoren van de Hoge Linie is gereed.

Bebouwing op de Linies

Referentie bouwwerken

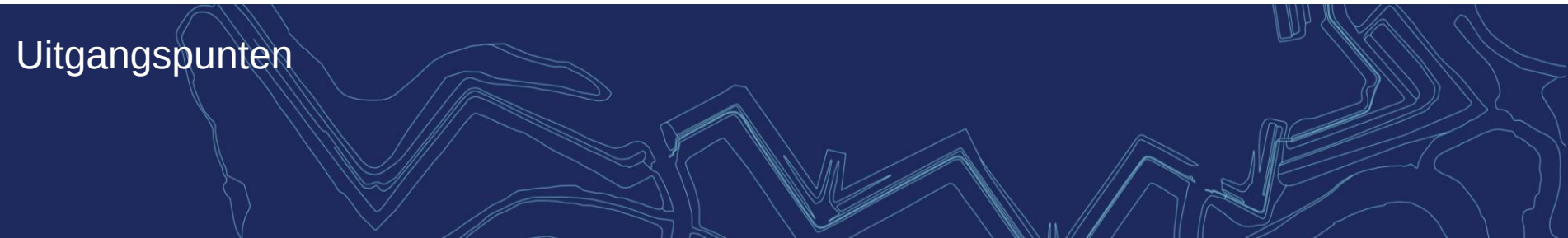
Uitgangspunten voor beheer en onderhoud

Bron: gemeente en SBB

- Eenvoudige constructie van cortenstaal in de vorm van het gebouw op ware grote.
- Geen schuil- of verblijfmogelijkheid of andere vorm die uitnodigt tot verblijven.
- Niet uitnodigen tot beklimmen
- Bestand tegen vernieling en ongevallen
- Onderhoud/repatrie voor de gemeente
- De gemeente verantwoordelijkheid voor alle vormen van extra beheer, onderhoud, toezicht of andere extra werkzaamheden en/of kosten als gevolg van het plaatsen.
- De gemeente verantwoordelijk is voor alle andere vergunningen/toestemming (o.a. afstemmen met RCE).
- Plaatsing kan pas plaatsvinden na definitieve goedkeuring van Staatsbosbeheer van het ontwerp
- Plaatsing pas nadat de (mondeling gemaakte) afspraken schriftelijk zijn vastgelegd in een overeenkomst.

Fort Bretagne wordt toegankelijk maar de kaders moeten nog worden bepaald.

SBB, als eigenaar van de Linies, wil de mogelijkheid hebben om Fort Bretagne incidenteel en tijdelijk af te kunnen sluiten. Bijvoorbeeld in het broedseizoen.

De Stichting onderzoekt momenteel hoe ze de jongeren van Doesburg (bv. via 0313) een rol kunnen geven in de opgave om de bouwwerken op de Linies zichtbaar te maken.

Stichting Vestingstad

Gemeente Doesburg

Staatsbosbeheer

Topia

Ontwikkelaar

Opdrachtgever

Eigenaar

Adviseur/ ontwerper

Initiatief, organisatie/regie
(‘kartrekker’)

Onderhoud en beheer omgeving

Onderhoud en beheer omgeving

Sturing in het proces

Behoud en herstel Kunstwerken

Toetsende rol

Ontwerper Beleef de Linies

Financiering en realisatie

Toetsende rol

(Vergunningverlening)

Advies en ondersteuning

Draagvlak en co-creatie
(jongeren)

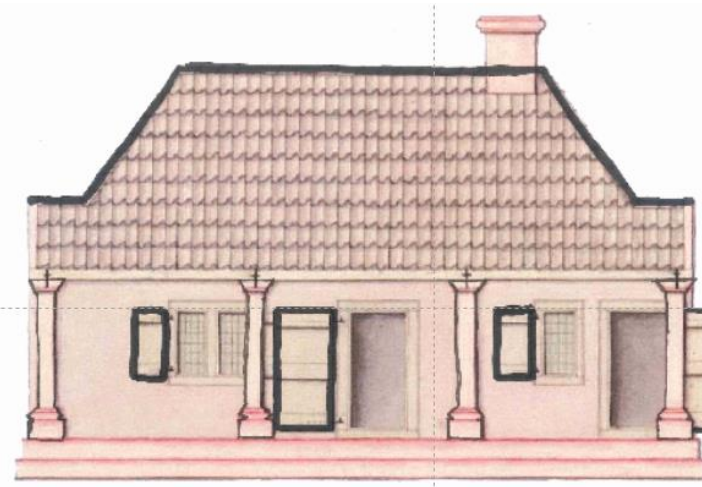
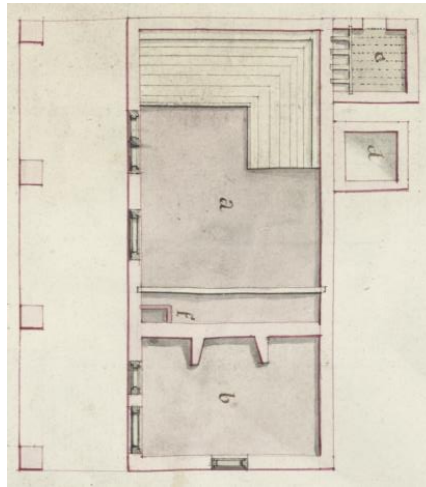
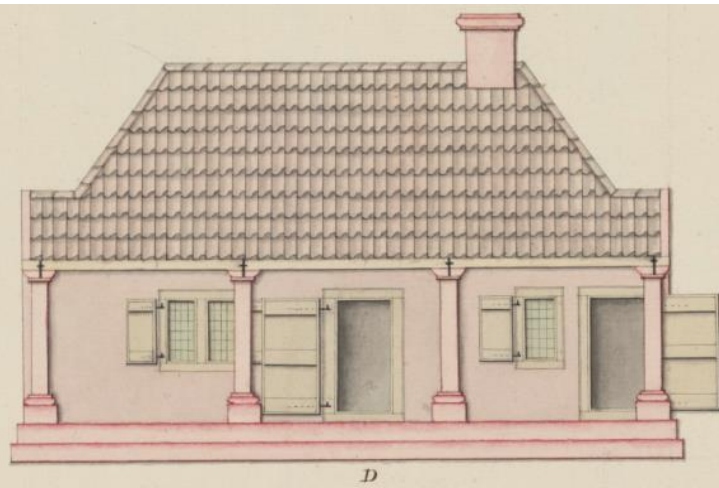
Vergunningverlening

Advies en ondersteuning

Vorbereidende
werkzaamheden

Advies en ondersteuning

Taakverdeling

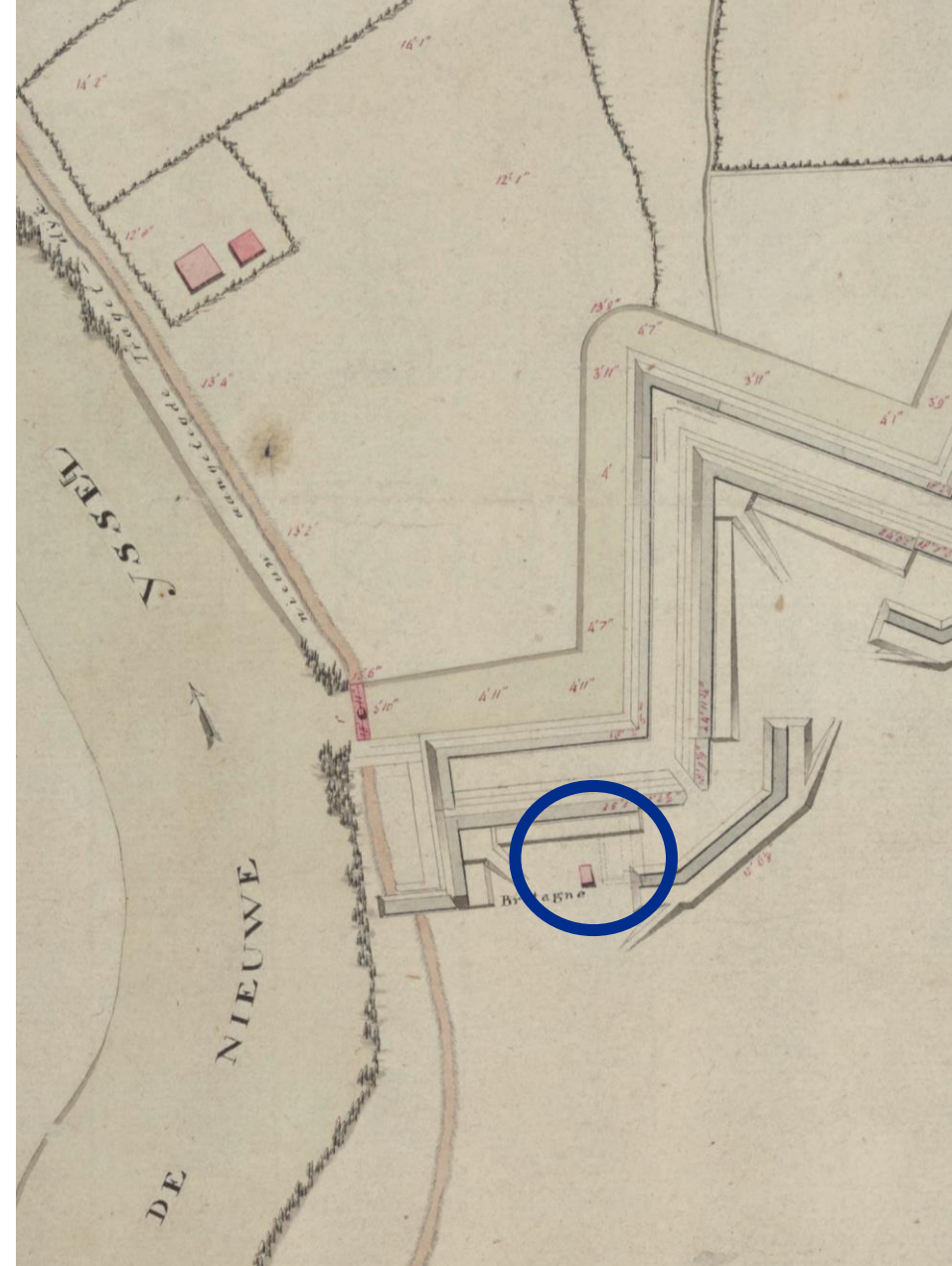
‘.....Een onderdeel van de Hoge Linie is de brede gracht. Deze kunstmatige waterloop verbindt de Oude IJssel met de IJssel. Tussen de Oude IJssel en IJssel bestaat een waterniveau verschil van gemiddeld vijf meter. Om het water in de gracht te houden werd nabij het Fort een kistdam aangelegd, een smalle dam van hout die je niet kon gebruiken om over te steken. Fort Bretagne werd gebouwd om deze kistdam te beschermen. Hierdoor was Fort Bretagne strategisch belangrijk. Er was een constante aanwezigheid van soldaten en in het fort stond daarom een stenen wachthuis.....’

Fort Bretagne

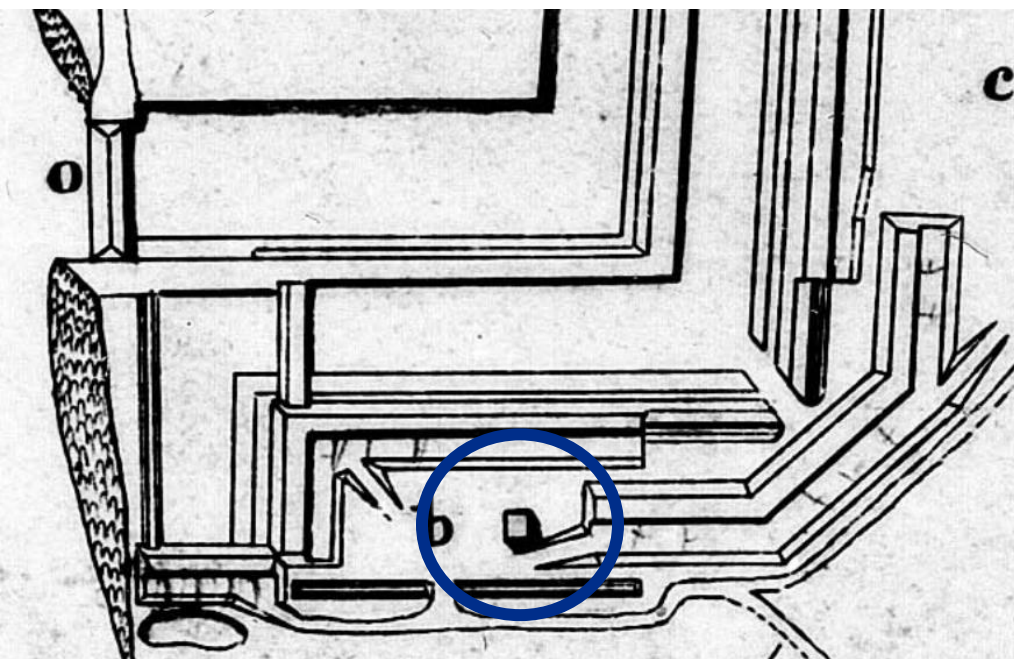

1803

1807

1822

1945

Dia 1:
St. M. v. Coehoorn
Museum De Roode Toren
<https://www.mtdls.nl/nl/projecten/detail/q/idproject/231/titel/moerenburg>
St. M. v. Coehoorn
<https://www.vestingdoesburg.nl/1951-1964-ijssellinie-en-koude-oorlog/>

Dia 2:
Museum De Roode Toren

Dia 3:
Museum De Roode Toren
Nationaal archief
Nationaal archief
St. M. v. Coehoorn

Dia 4:
St. M. v. Coehoorn
St. M. v. Coehoorn
St. M. v. Coehoorn/Bibliotheek Topia
Bibliotheek Topia
<https://www.architectuur.nl/nieuws/mtd-ontwerpt-uitkijktoren-doesburg/>

Dia 5:
Bibliotheek Topia
<https://nl.pinterest.com/pin/250020216798801489/>
https://nl.wikipedia.org/wiki/Bestand:Amersfoort_-_Kunstwerk_%22Uiverhoeve%22_van_Andr%C3%A9_Pielage_aan_de_Verbindingsweg.JPG
<https://www.tracesofwar.nl/sights/15367/Duitse-Reparatiewerkplaats-Bronsdaelgroeve.htm>
<https://nl.pinterest.com/pin/47780446023496416/>

<https://www.mtdls.nl/nl/projecten/detail/q/idproject/231/titel/moerenburg>
<https://www.boschconstruct.nl/projecten>
<https://www.fackla.nl/product/fackla-huis/>
<https://www.pinterest.cl/pin/687432330607583331/>
<http://idia.co.kr/product/azi-azi-%EA%B5%90%ED%9A%8C%EC%99%80%EC%9D%B4%EC%96%B4%EB%8D%B0%EC%BD%94az-913/389/>
Bibliotheek Topia
<https://nl.pinterest.com/pin/538250592966201630/>

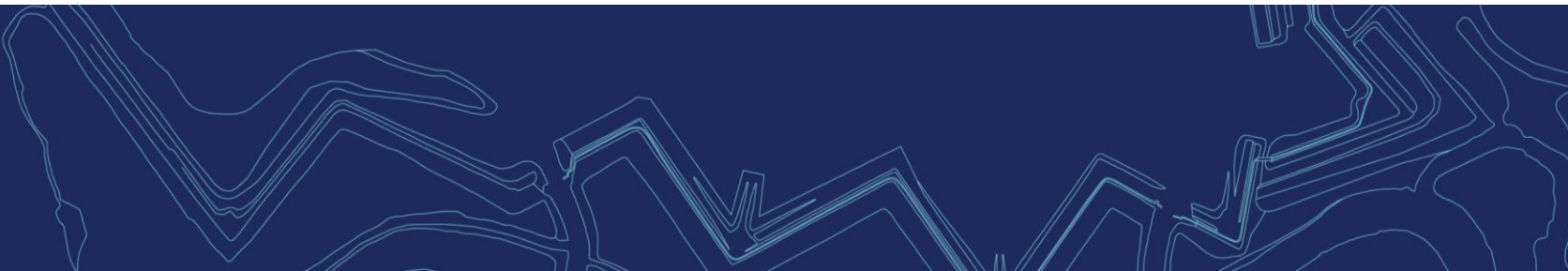
Dia 7:
Nationaal archief
Nationaal archief
Nationaal archief

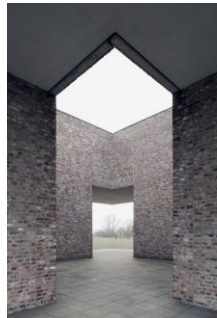
Dia 9:
Nationaal archief

Dia 10:
Nationaal archief
Nationaal archief

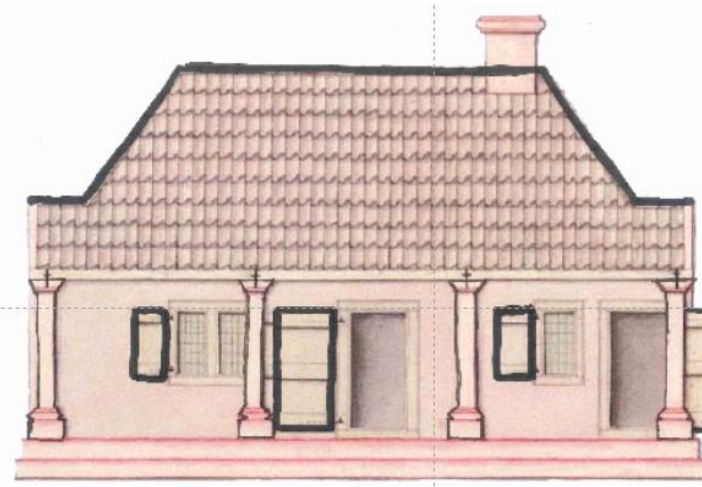
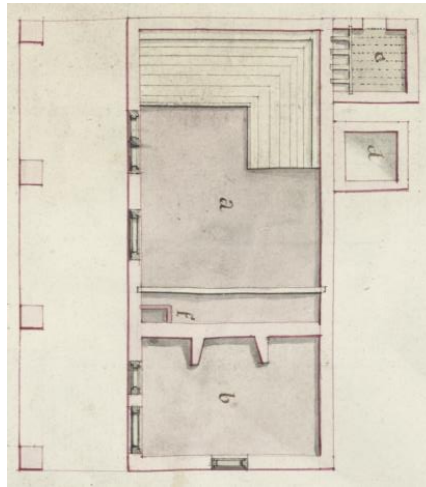
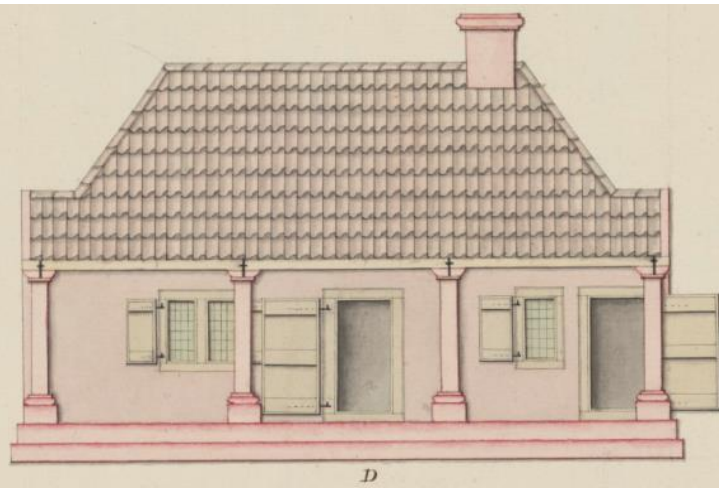
Dia 11:
Nationaal archief
St. M. v. Coehoorn

Bronnen

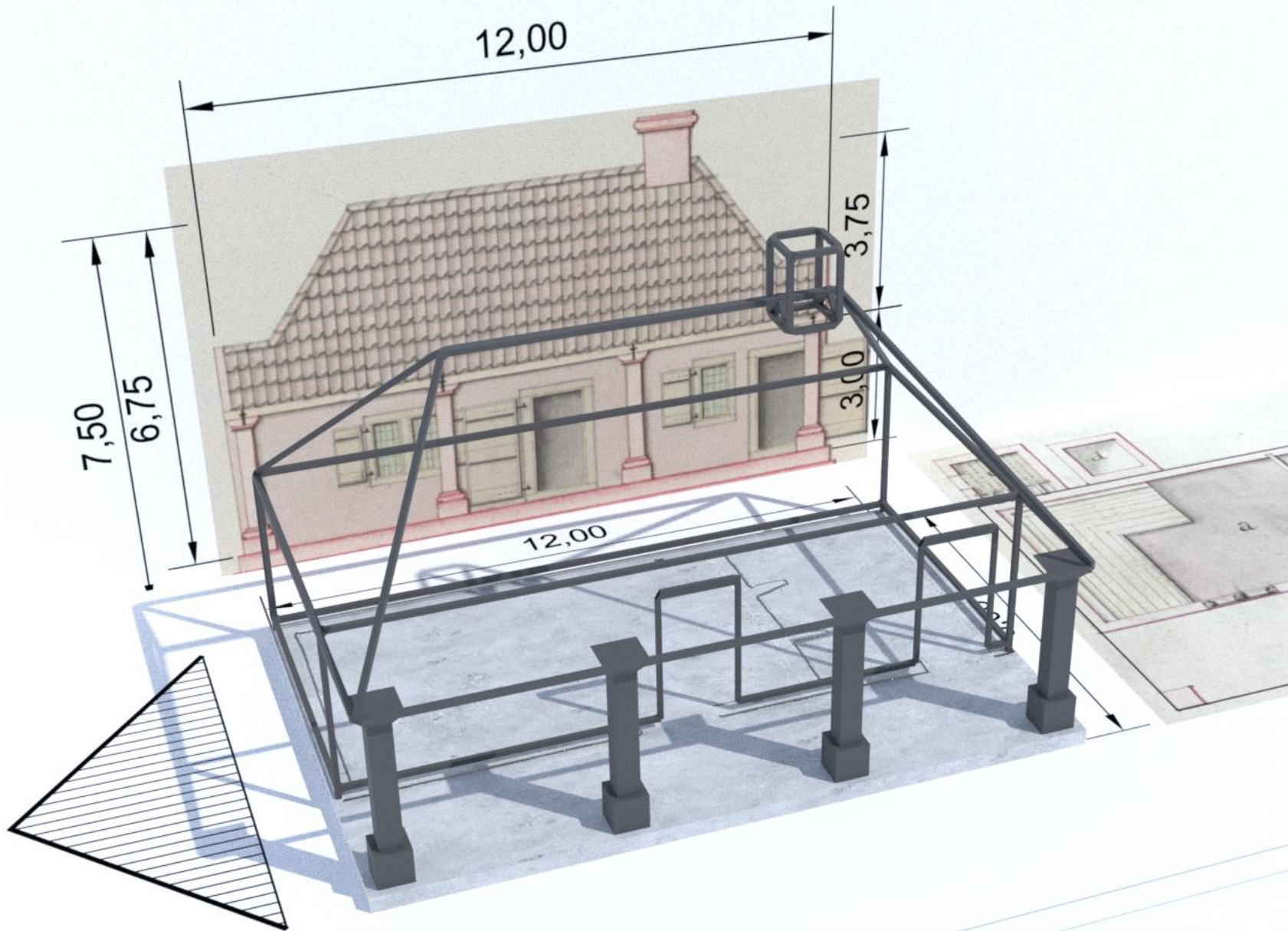

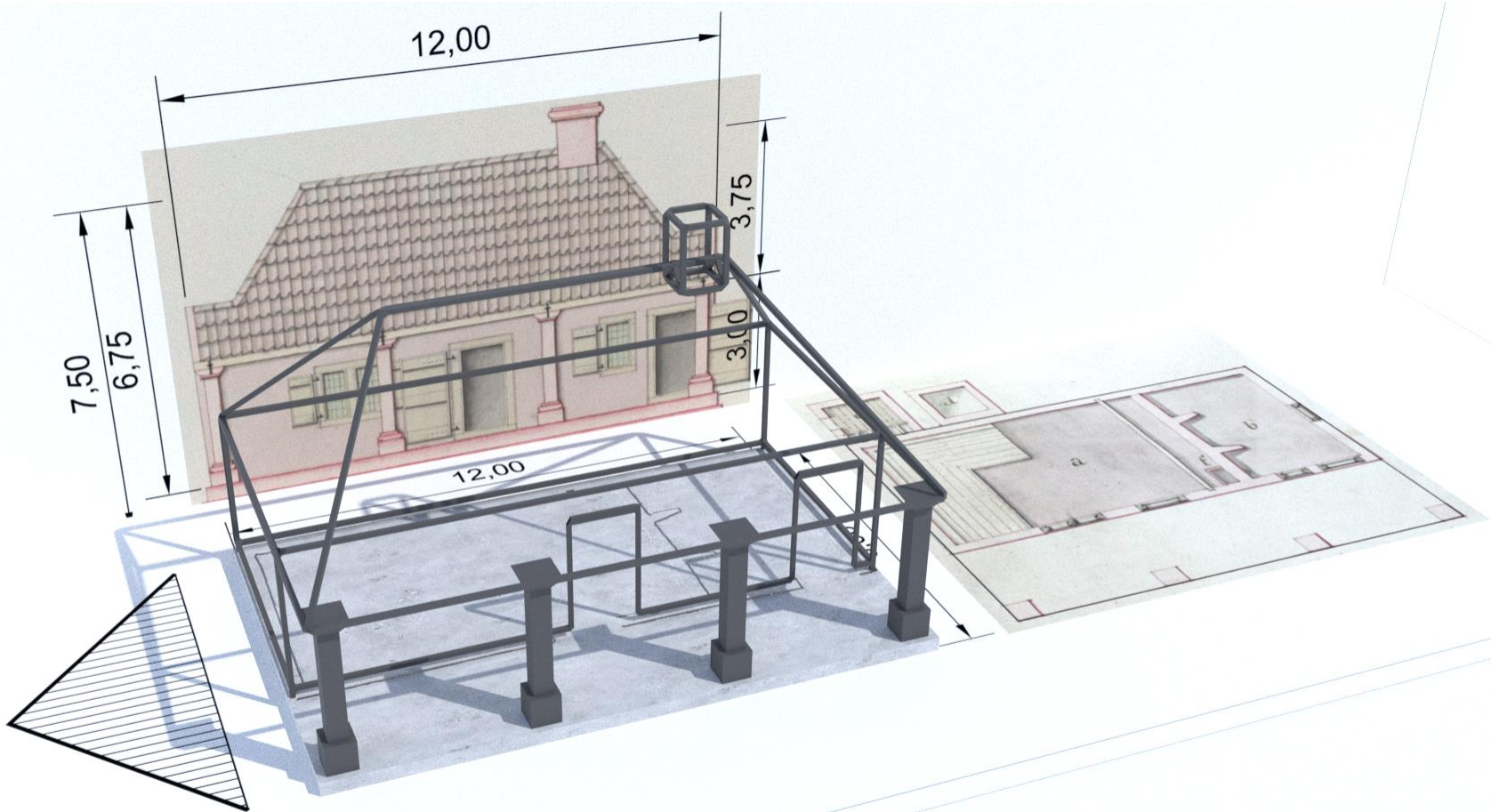
Referentie bouwwerken

‘.....Een onderdeel van de Hoge Linie is de brede gracht. Deze kunstmatige waterloop verbindt de Oude IJssel met de IJssel. Tussen de Oude IJssel en IJssel bestaat een waterniveau verschil van gemiddeld vijf meter. Om het water in de gracht te houden werd nabij het Fort een kistdam aangelegd, een smalle dam van hout die je niet kon gebruiken om over te steken. Fort Bretagne werd gebouwd om deze kistdam te beschermen. Hierdoor was Fort Bretagne strategisch belangrijk. Er was een constante aanwezigheid van soldaten en in het fort stond daarom een stenen wachthuis.....’

Fort Bretagne

Materiaalgebruik:

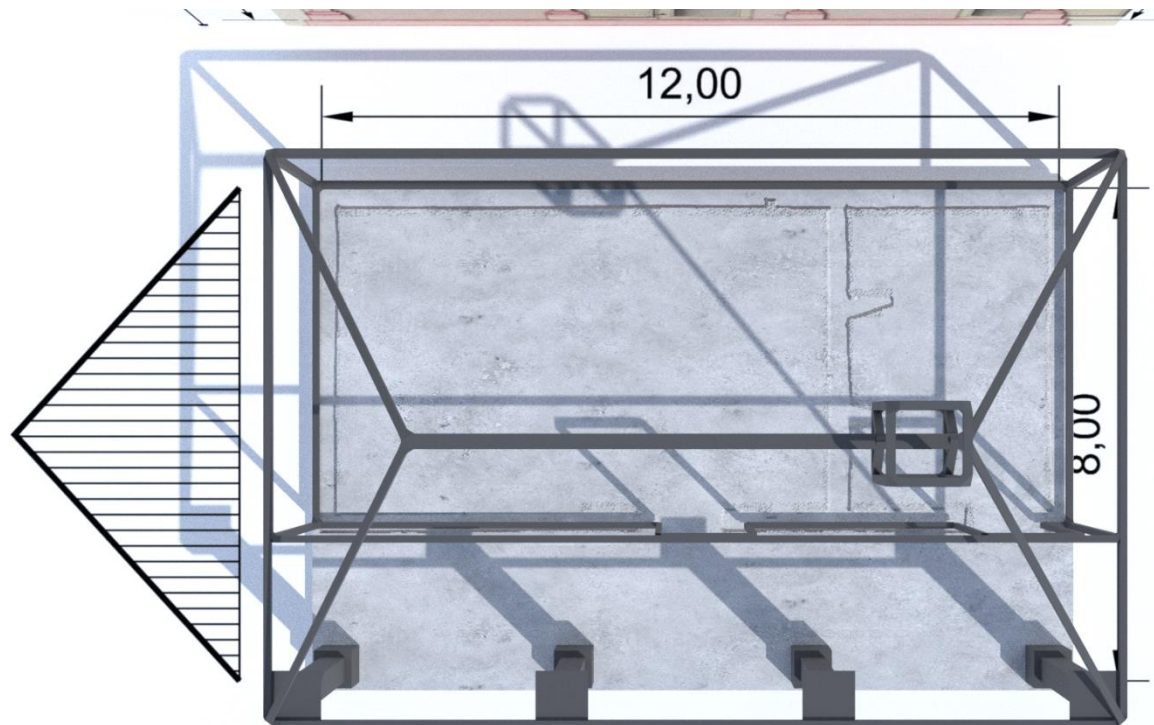
Vloerplaat

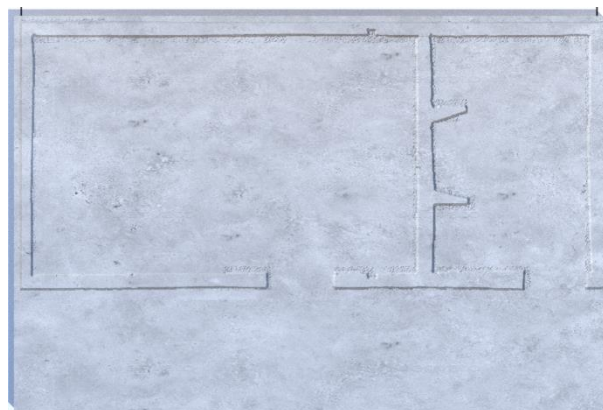
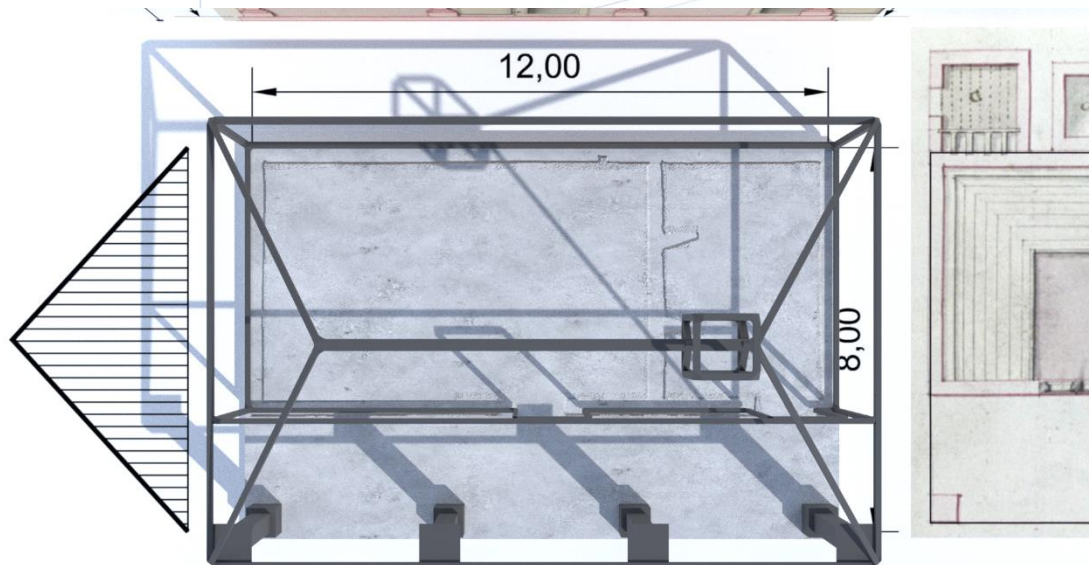
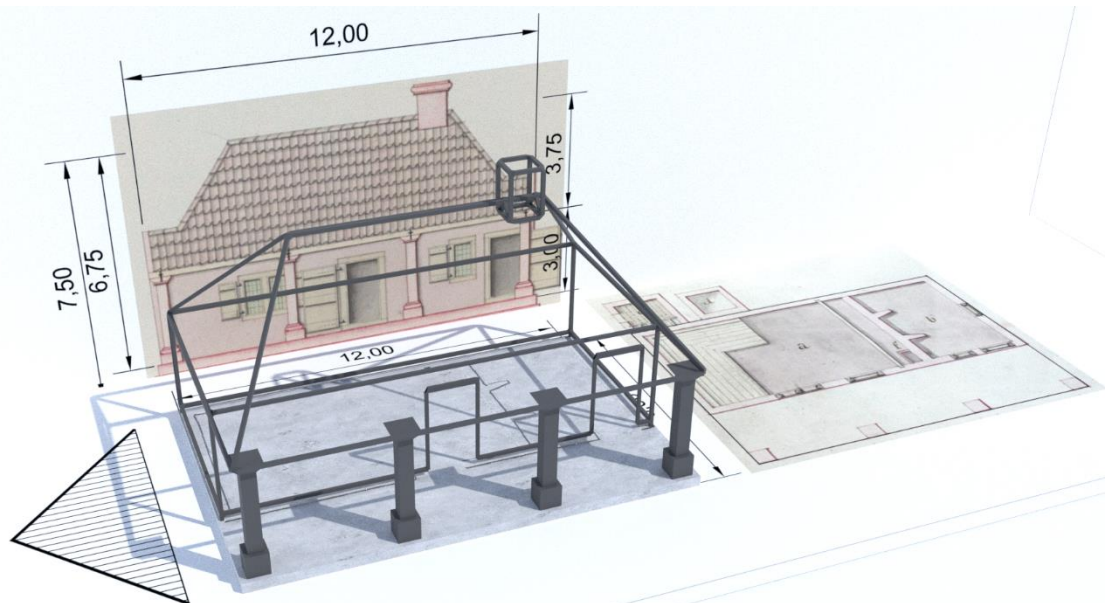
Beton, gestort in het werk

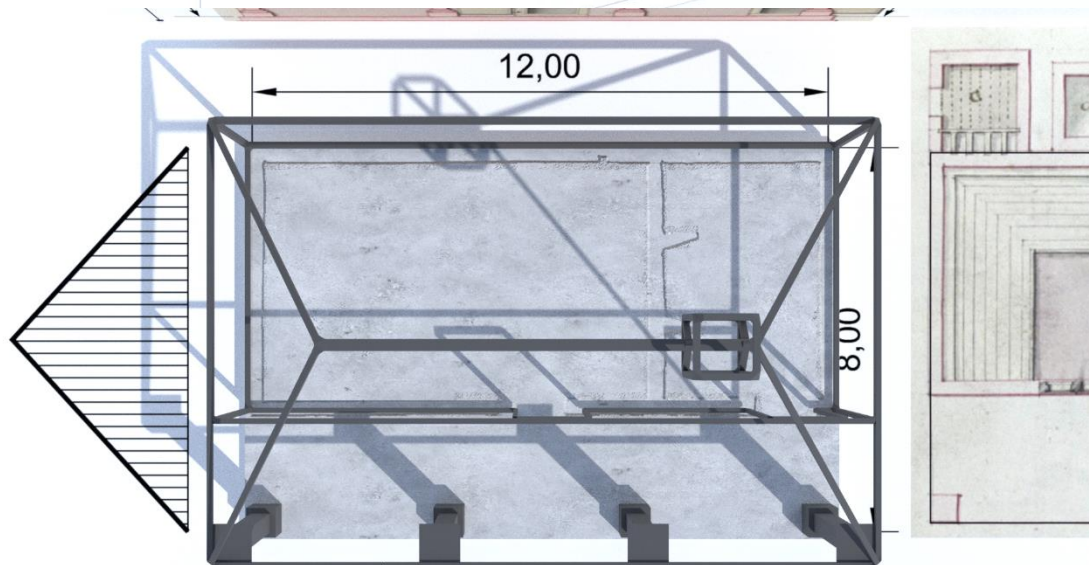
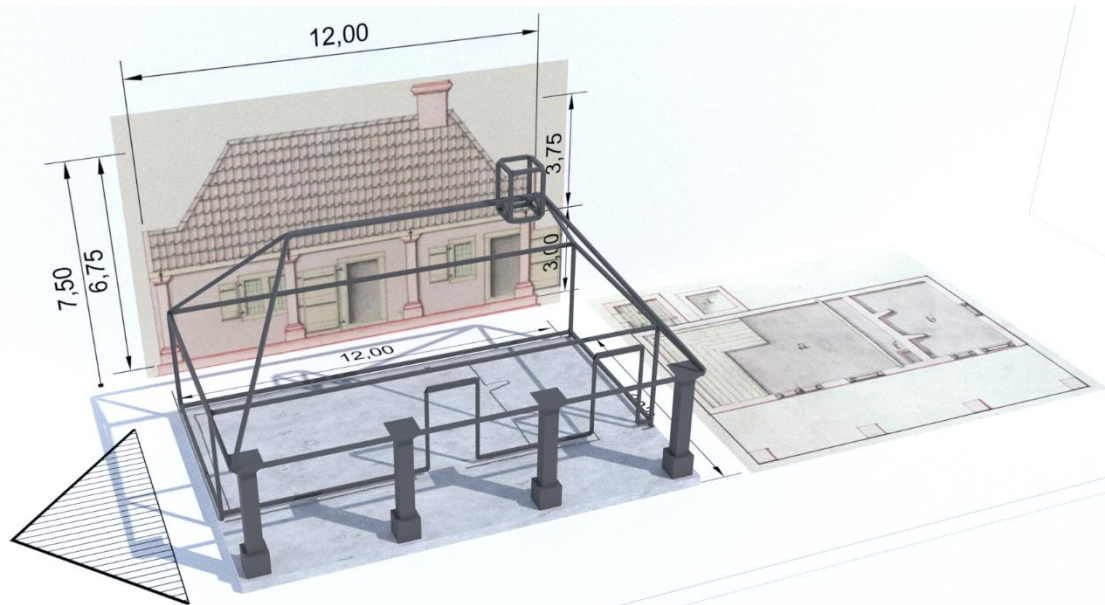
Inscriptie en tekening nader te bepalen.

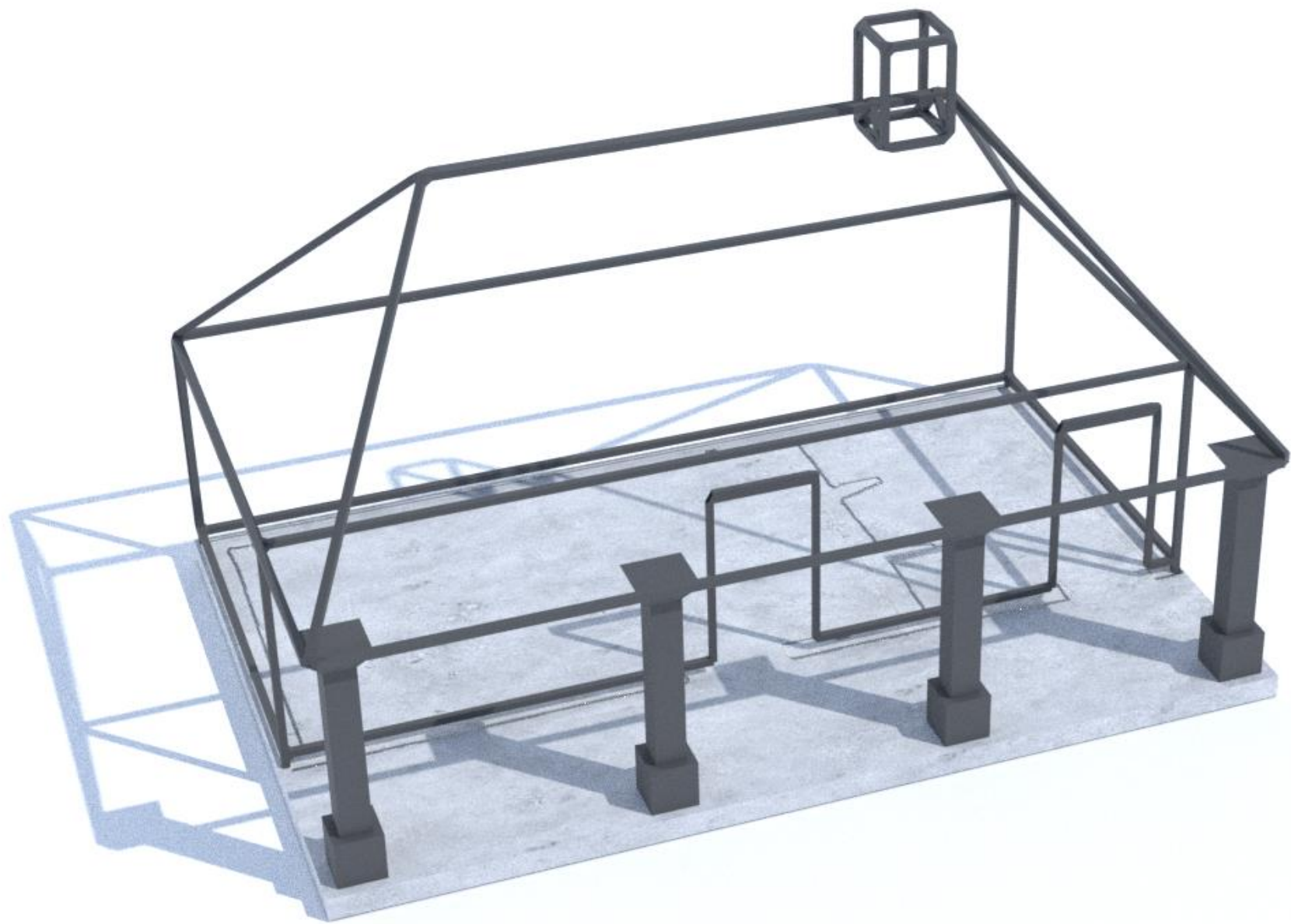
Constructie silhouet:

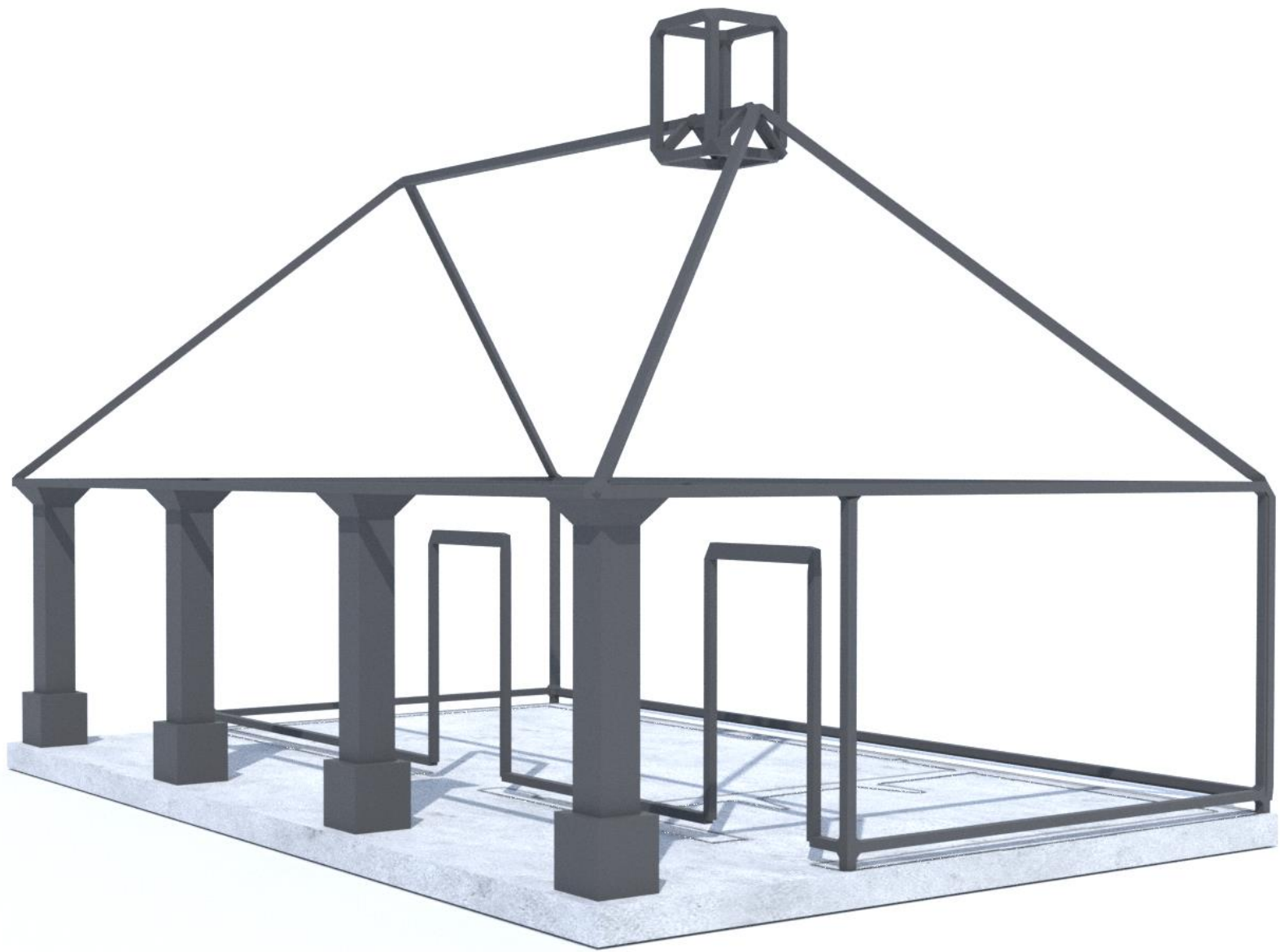
Cortenstaal of gelijkwaardig

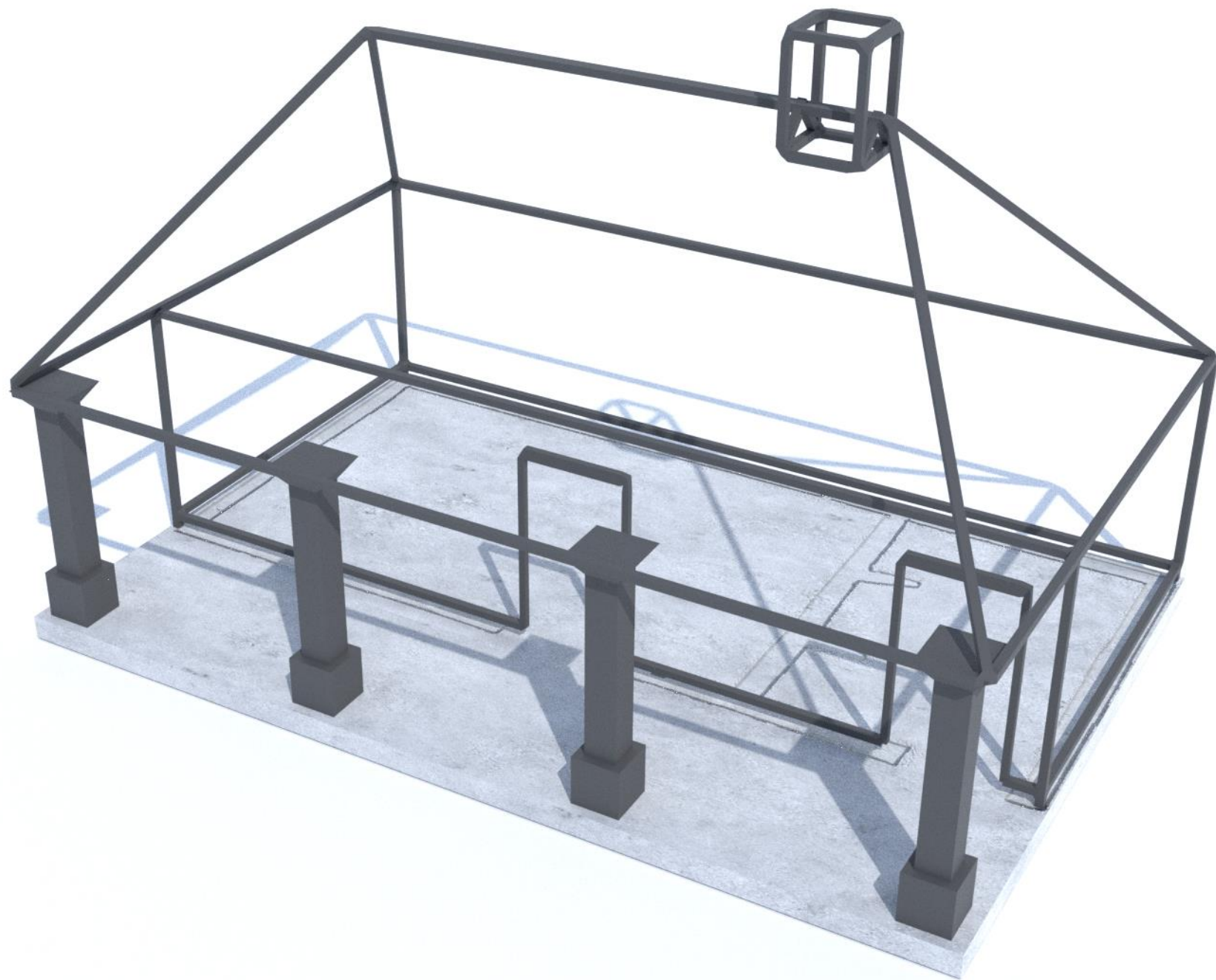

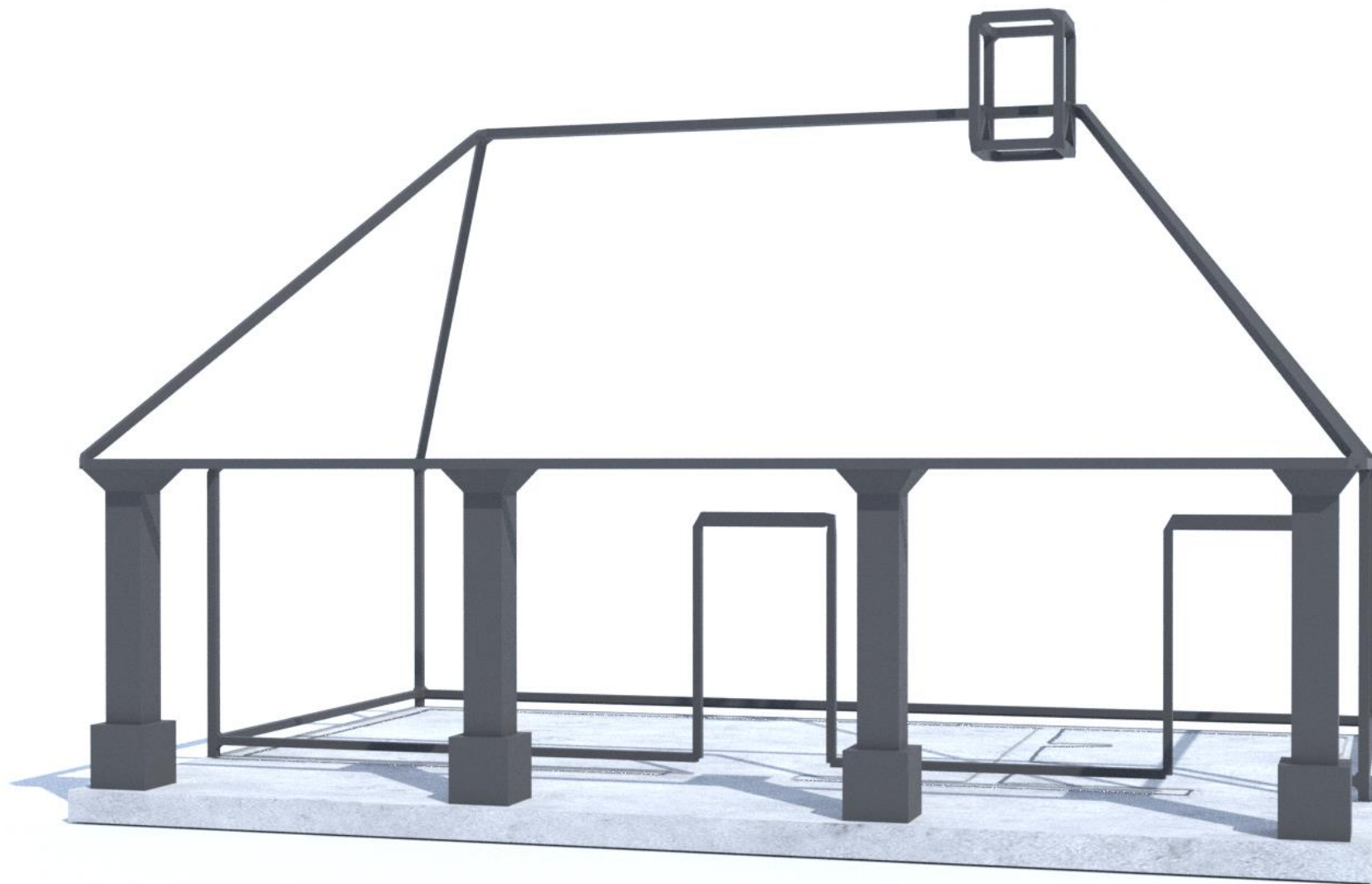

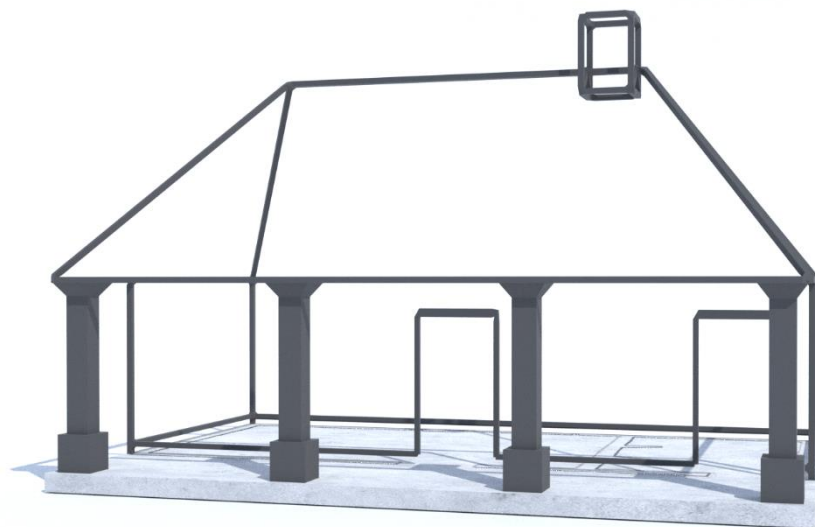
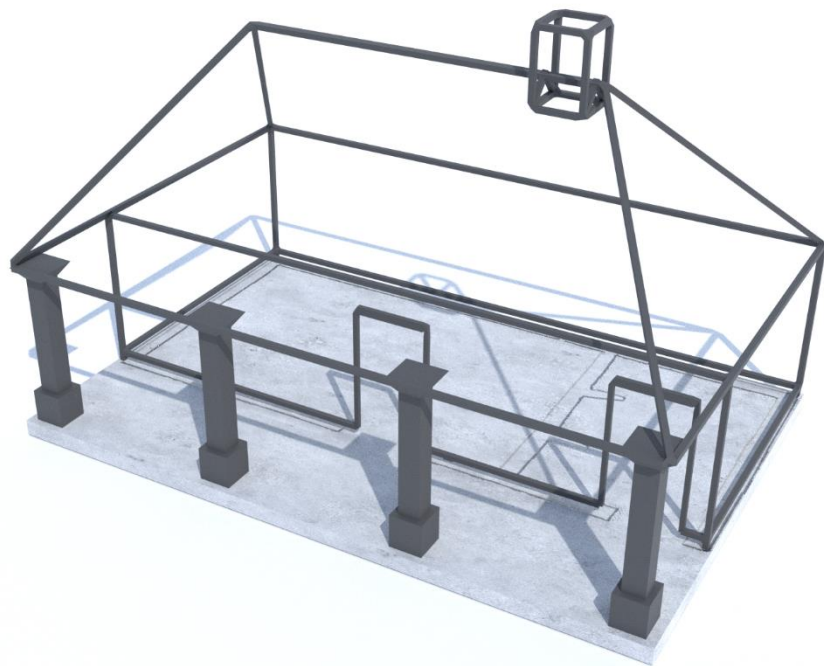
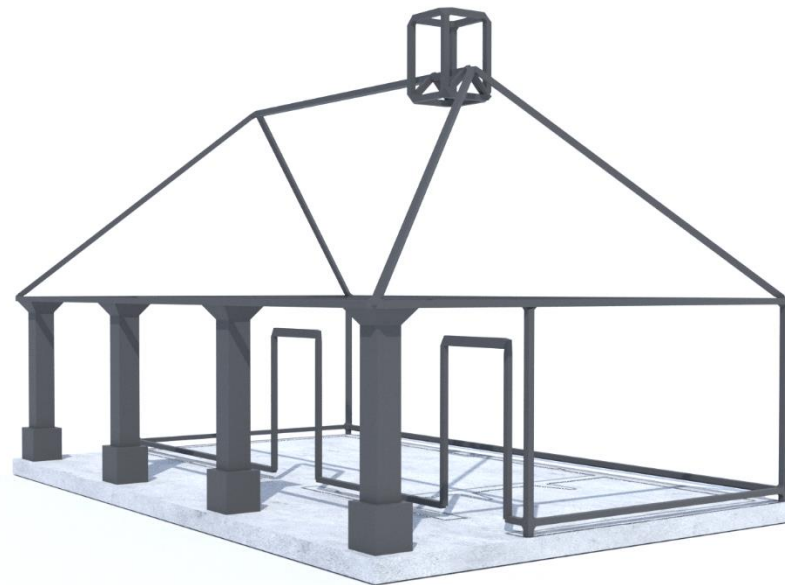
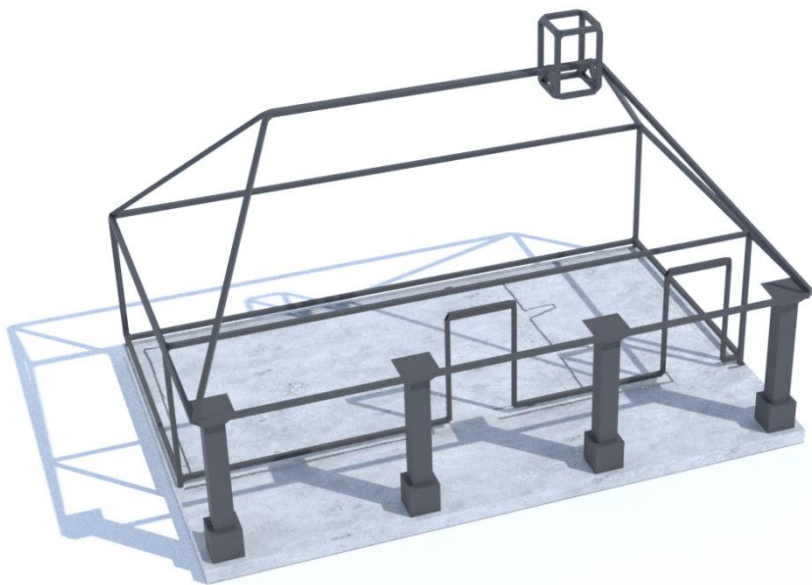

Uitgangspunten voor beheer en onderhoud

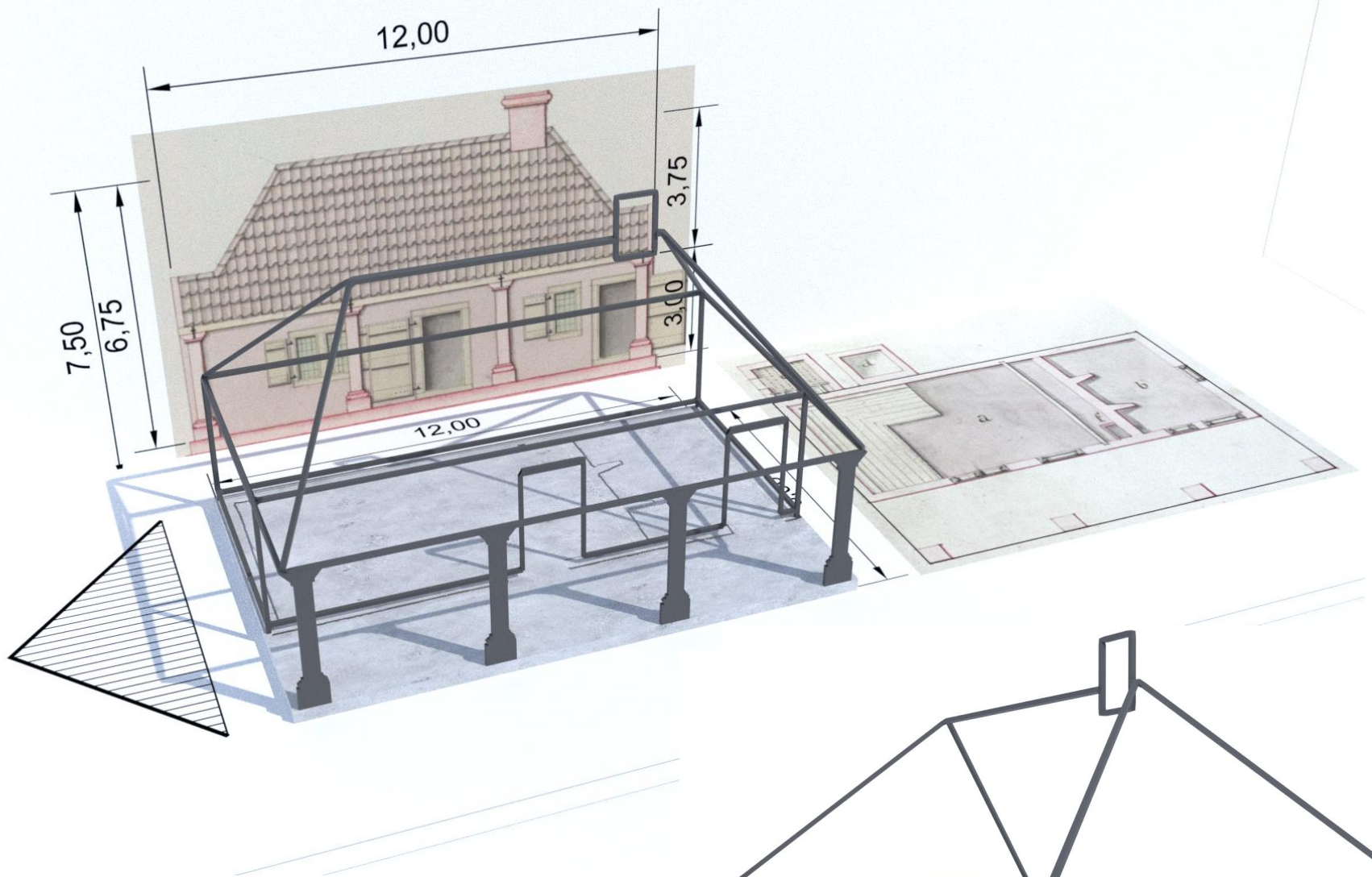
Bron: gemeente en SBB

- Eenvoudige constructie van cortenstaal in de vorm van het gebouw op ware grote.
- Geen schuil- of verblijfmogelijkheid of andere vorm die uitnodigt tot verblijven.
- Niet uitnodigen tot beklimmen
- Bestand tegen vernieling en ongevallen
- Onderhoud/repatrie voor de gemeente
- De gemeente verantwoordelijkheid voor alle vormen van extra beheer, onderhoud, toezicht of andere extra werkzaamheden en/of kosten als gevolg van het plaatsen.
- De gemeente verantwoordelijk is voor alle andere vergunningen/toestemming (o.a. afstemmen met RCE).
- Plaatsing kan pas plaatsvinden na definitieve goedkeuring van Staatsbosbeheer van het ontwerp
- Plaatsing pas nadat de (mondeling gemaakte) afspraken schriftelijk zijn vastgelegd in een overeenkomst.

Fort Bretagne wordt toegankelijk maar de kaders moeten nog worden bepaald.

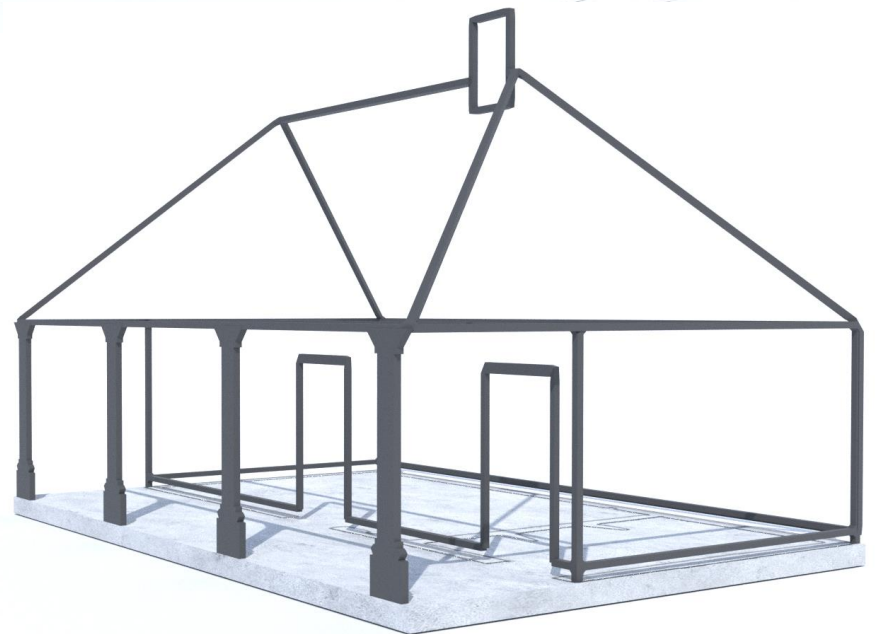
SBB, als eigenaar van de Linies, wil de mogelijkheid hebben om Fort Bretagne incidenteel en tijdelijk af te kunnen sluiten.

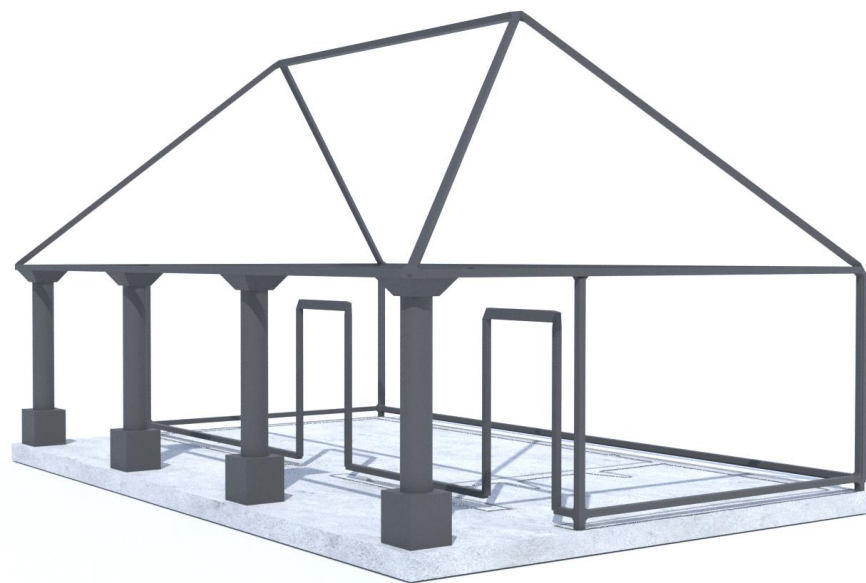
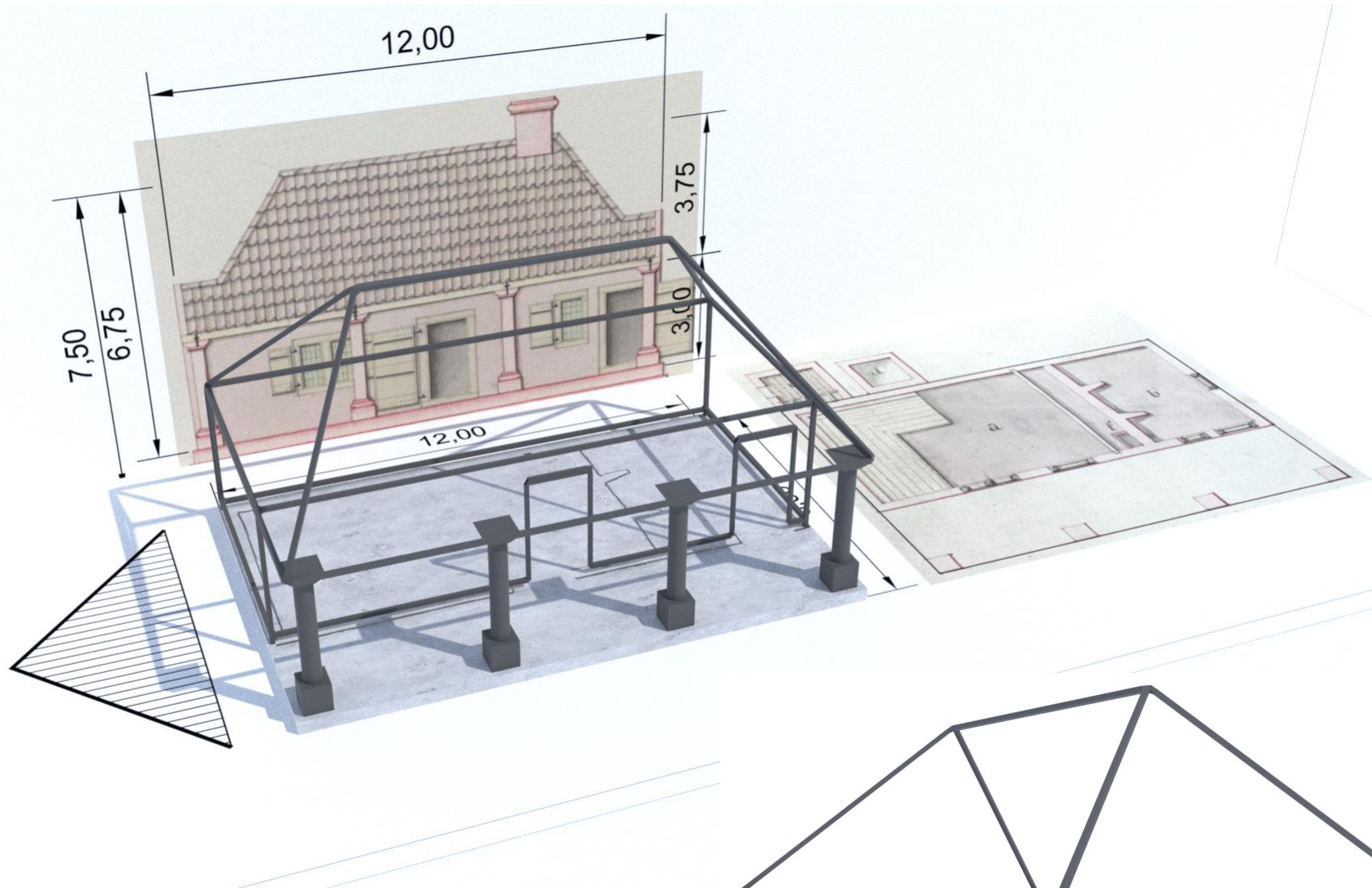
Bijvoorbeeld in het broedseizoen.

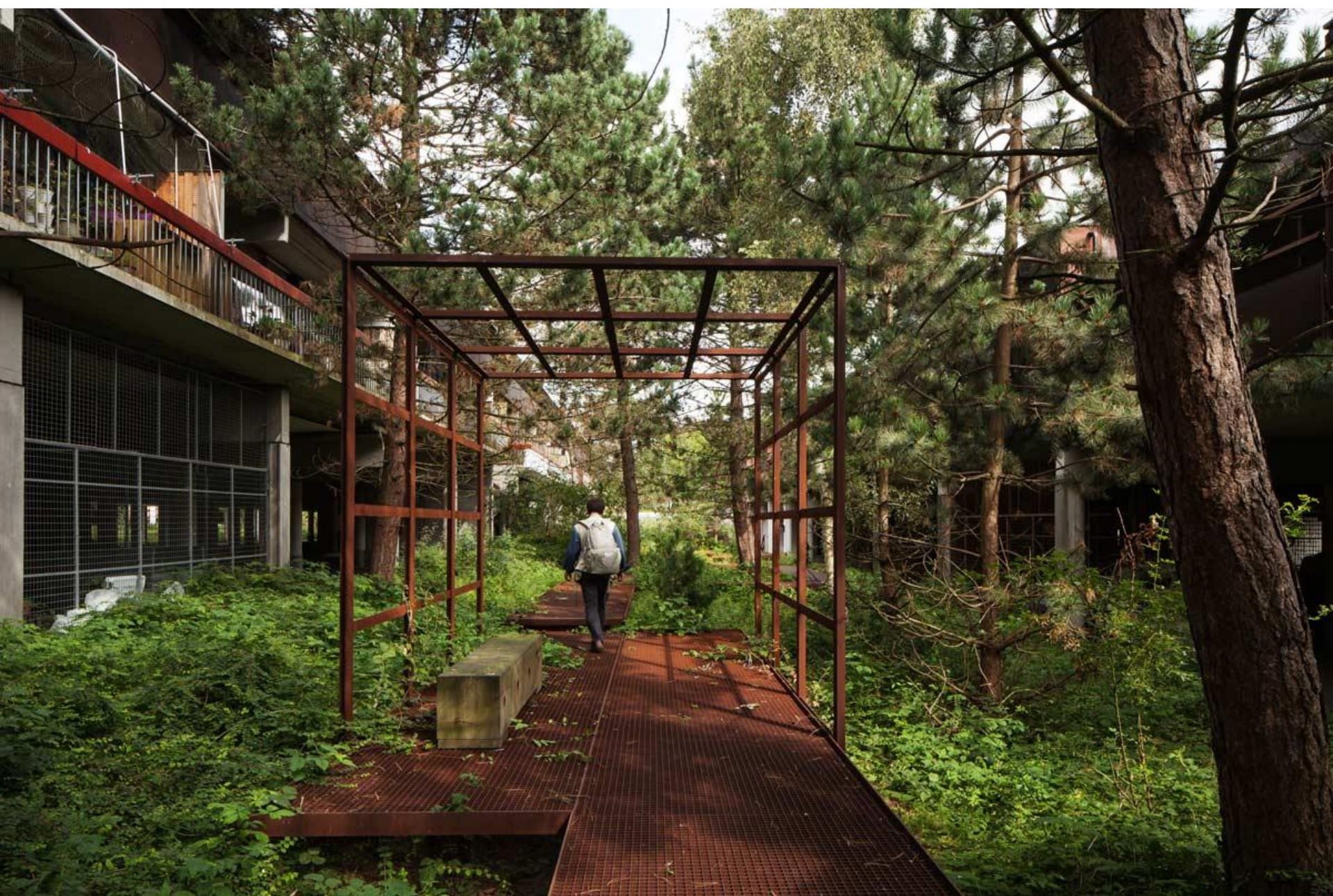

Optie vormgeving zuilen

De zuilen worden net als het hele silhouet vereenvoudigd weergegeven. Geen driedimensionale zuilen maar tweedimensionaal.

Optie vloerplaat

Laten vervallen van de vloerplaat waardoor het silhouet meer in de natuur staat. Het vormt een grotere eenheid met de omgeving en past goed bij het verhaal. Nadeel is dat het zeer lastig te onderhouden is.

